# БЕЛАРУС

Выдае Беларуска-Амэрыканскае Задзіночаньне у ЗША
Published by Byelorussian - American Association, Inc.
Address — Адрыс: Byelorussian-American Association, Inc.
385 Alabama Ave, Apt. 17, Brooklin 7, New York, U. S. A.
Падпіска на год $ 2.50 — Subscription per year — $ 2.50
Рэдагуе Рэдакцыйная Калегія

PRICE 10 ¢ ЧАСАПІС БЕЛАРУСАУ У АМЭРЫЦЫ BYELARUS — WHITERUTHENIAN (BYELORUSSIAN) NEWSPAPER IN THE USA 10 ЦЭНТАЎ

Год. V. № 24 (48) 18 Красавіка 1954 г. NEW YORK, N. Y., U. S. A. April 18, 1954 Vol. V. № 24 (48)


# ХРЫСТОС УВАСКРОС!

## БОЖАЙ МІЛАСЬЦЮ

СЬВЯШЧЭННЫ САБОР ЯПІСКАПАЎ БЕЛАРУСКАЕ АЎТАКЕФАЛЬНАЕ ПРАВАСЛАЎНАЕ ЦАРКВЫ на ЧУЖЫНЕ

Да ўсечэснога Духавенства, прэпадобнага Манаштва й усіх багалюбівых вернікаў нашых на выгнаньні й удома прабываючых

## ВЯЛІКОДНАЕ АРХІПАСТЫРСКАЕ ПАСЛАНЬНЕ

### Хрыстос Уваскрос!

„ХРЫСТОС УВАСКРОС, сьмерць паканаў, і памершым жыцьцё вечнае даравау: людзі весялецеся!" (Вялікодны Канон).

УЛЮБЛЕНЫЯ й ДАРАГІЯ БРАТЫ й СЁСТРЫ!

ХРЫСТОС УВАСКРОС! Людзі весялецеся! Так сьв. Праваслаўная Царква наша сьпявае на Вялікдзень і заклікае нас, дзяцей Уваскросшага Госпада, цешыцца й весяліцца. Бо вось ужо ў Старым Запавеце прарок апавясьціў: „І УВАСКРЭСЬНЕ Бог, і рассыплюцца ворагі Яго, і ўцякуць перад Аблічам Ягоным усе, хто ненавідзіць Яго" (Пс. 67,2). І Ён, Гасподзь і Спасіцель наш, памер на Крыжы, і верныя пасьлядоўнікі Ягоныя з невымоўным жалем палажылі Яго ў гроб. Але вось, жоны Міроносіцы прыйшлі раніцаю ў Нядзельку намасьціць Прачыстае Цела сваяго Боскага Вучыцеля, ды зь вялікім зьдзіўленьнем пабачылі там бліскучага Ангела, які сказаў ім: „Што вы шукаеце жывога між памершымі? Яго няма тут: Ён УВАСКРОС!" (Лк. 24, 5-6).

Так, Ён Уваскрос, як апавясьцілі прарокі, і як Ён Сам сказаў: „Сын Чалавечы будзе выданы архірэям і кніжнікам, і засудзяць Яго на сьмерць, і выдадуць Яго паганам на зьдзек, біцьцё й укрыжаваньне, і на трэйці дзень Уваскрэсьне" (Мц. 20, 18-19). Ён прыйшоў, навучаў, пакутаваў, памёр і Уваскрос, каб выбеліць нас ад грахоў нашых, каб прынесьці нам мір, любоў і радасьць духовую, каб пака- [illegible] цялесных, стацца падобнымі Ангелам сьвятым, унасьледаваць жыцьцё, шчасьце й радасьць вечную! І гэтую Сваю Навуку сьвятую ды Сваю бязьмежную Любоў да нас Ён пацьвердзіў нам Сваім Уваскрасеньнем, як Бог і як Першы Чалавек. Таму Ягонае Уваскрасеньне вялікая радасьць і гонар, пацеха й натхненьне для ўсіх нас, для ўсіх веруючых у Яго. Бо вось Ён Сам абвесьціў Сваім вучням і нам перад Сваею сьмерцю на Крыжы: „Так і вы цяпер тужыце, але Я ўбачу вас ізноў, і ўзрадуецца сэрца вашае, і радасьці вашае ніхто не адыйме ад вас" (Іо. 16, 22).

І тут Гасподзь наш Ісус Хрыстос праявіў Сябе нам як „уладу маючы", як Усемагутны Бог, і як Бог Ён апавясьціў сьв. Апосталам і нам: „І, калі пайду й прыгатую вам месца, прыйду ізноў і вазьму вас да Сябе, каб і вы былі там, дзе Я" (Іо. 14, в). Таму Уваскрасеньне Хрыстовае такое радаснае, такое велічнае Сьвята наша, бо Ён жа, Спасіцель наш, ясна кажа нам, што й мы ўваскрэсьнем, што й мы ўсе будзем разам із Ім у Ягоным Валадарстве вечнае Славы, паводля словаў Яго: „І памерці ўжо ня могуць, бо яны роўныя Ангелам, сыны Бога, раз былі сынамі ўваскрасеньня" (Лк. 20, 3 ).

Таму ў вялікі й слаўны Дзень Уваскрасеньня Хрыстовага радуецца й весяліцца ўвесь сьвет, усе людзі, бо Хрыстос, Бог наш, сьмерць перамог і нам адкрыў дзьверы Раю, зраўняў з Ангеламі на Небе! Таму й мы ўсе можам мець непахісную надзею, што калі толькі мы будзем мець цьвердую Веру ў Хрыста, Бога нашага, у Ягоную Навуку й Праўду, калі мы будзем разам із Ім тут на зямлі, дык будзем разам із Ім і ў Нябёсах павекі, дзе ўжо няма ніякае бяды й ніякіх клопатаў, як і кажа нам сьв. Апостал Іоан: „І абатрэ Бог усякую сьлязу з вачэй іхніх, і сьмерці ўжо ня будзе, і ня будзе ўжо ані плачу, ані галошаньня, ані труду, бо першыя мінулі" (Адкр. 221, 4).

Усечэсныя Айцы! Любыя дзеці нашы! Асабліва мы, беларусы, можам цешыцца й радавацца ў Дзень Уваскрасеньня Хрыстовага. Бо вось, Ён, Гасподзь Бог наш, ужо ў Старым Запавеце даў нам прыклад сямейнага й нацыянальнага жыцьця, шлях нашага дасканаленьня: „Каб кажны чалавек быў гаспадаром у сваей хаце, і гаварыў мовою сваяго народу" (Эсф. 1, 22). І па гэтым шляху мы ідзем, за гэты шлях мы змагаемся, для спаўненьня гэтае волі Яго на любай Беларусі нашай мы самаахвярна працуем. І ў гэтай сьвятой працы нашай Ён Сам памагае нам, пасылаўшы нам вялікую Ласку Сваю: нашу сьв. БАПЦаркву, каб мы маглі заслужыць далейшую нагароду Яго: „Такую Запаведзь даю вам: слухайце голасу Маяго, і Я буду вашым Богам, а вы будзеце Маім народам" (Ерэм. 7, 23).

Абнімем жа адзін аднаго, выбачым сабе ўзаемныя крыўды свае, няхай у сэрцах нашых запануе палымянная любоў да Уваскросшага Госпада Бога, Спасіцеля нашага, да любае Маці нашае Беларусі й бліжніх сваіх! Тады ўваскрэсьнем і мы да вольнага жыцьця ў Незалежнай Краіне нашай. Бо ХРЫСТОС УВАСКРОС, уваскрэсьне й Ягоная Праўда, Дабро, Справядлівасьць і Свабода! Бо запраўды Хрыстос Уваскрос, і „згінуць грэшнікі перад Аблічам Божым, а праведнікі ўзьвесяляцца!"

Няхай жа гэтая воля Уваскросшага Спасіцеля нашага цешыць і радуе вас усіх у вашым цяжкім, але слаўным змаганьні з ворагамі Яго й нашымі. У вялікім страху счэзьлі яны ўсе ў велічны й слаўны мамэнт Ягонага Сьветлага Уваскрасеньня! Счэзнуць усе яны й у вялікі мамэнт уваскрасеньня нашага Народу ў вольнай Дзяржаве сваей, бо: „Кажны, народжаны ад Бога, перамагае сьвет!" (І Іо. 5, 4).

Бо дзеля нашага шчасьця на зямлі й вечнае радасьці на Небе — ХРЫСТОС УВАСКРОС!

Любыя ўсечэсныя Айцы, дарагія Браты й Сёстры на выгнаньні, высылках і ўдома пакутуючыя! Маліцьвенна вітаем усіх вас зь вялікаю радасьцю Неба й зямлі — Вялікім, Сьветлым Днём, Днём Радасьці й Любові, Пацехі й Надзеі, Сьвятам над Сьвятамі — УВАСКРАСЕНЬНЕМ ХРЫСТОВЫМ! Усе мы, мужчыны й жанчыны, старыя й маладыя злучым радасьць сэрцаў нашых з радасьцю Прачыстае Маці Божае й Ангелаў сьвятых у велічным Вялікодным гімне сьв. Царквы нашае: „Радуйся, Дзева, радуйся: радуйся багаслаўленая, радуйся прэпраслаўленая: Твой бо Сын УВАСКРОС на трэйці дзень ад гробу" (Вялікодны Канон).

І ўсе разам натхнёна й радасна ўсклікнем: ЗАПРАЎДЫ УВАСКРОС!

Ласка, Любоў, Мір і Багаслаўленства Уваскросшага Госпада нашага Ісуса Хрыста з усімі вамі. АМІНЬ.

Сьмірэнны Архіяпіскап СЕРГІЙ
Глава Сьвяшчэннага Сабору Япіскапаў Беларускае Аўтакефальнае Праваслаўнае Царквы

Сьмірэнны Япіскап ВАСІЛЬ
Сакратар Сьвяшчэннага Сабору Япіскапаў БАПЦарквы на Чужыне.

Дана Року Божага 1954
месяца красавіка
Аўстралія — Амэрыка.

Натальля Арсеньнева

## ПРЫЙДЗЕ

Прыйдзе нашае Сьвята Уваскрошаньня,
прыйдзе,
як аднойчы ўжо сінім прадвесьнем прыйшло,
калі ўспыхваў у вышы за выраем вырай
і плыў серабром паплавы за сялом.
Вочы ўзьняўшы у сонца —
бо плач жураўліны
рэзаў радасьць —
сачылі мы зыркую сінь.
Ды хоць верыць хацелася й сонцу, і сіні, —
зналі сэрцы —
ня нам каласьсё ўскаласіць.
Спраўдзіў плач:
гора кідала зерне пустое
у барозны, палегліцай клала жыта,
сьмерць хадзіла па хатах гады з калядою,
аж здавалася — з чорных разораў ня ўстаць.
Пагубілялі мы ўсё — хату,
родных,
краіну,
торбы зрэбныя ўсклаўшы, упрочкі пайшлі,
сотні раз на сканаваньні былі, на загіне,
ды ня сьціхлі упартыя сэрцы суліць:
Прыйдзе нашае Сьвята Уваскрошаньня!
Прыйдзе,
як аднойчы ўжо сінім прадвесьнем прыйшло,
зноў успыхне у вышы за выраем вырай,
паплывуць серабром паплавы за сялом...
Набрыняюць ніўя... і пасыплюць пагару
з крыл ружовых жаўронкі ў лагі, у палі...
Дай адно,
дай нам, Доля,
распаленым тварам
яшчэ раз прытуліцца да роднай зямлі!

### УЛАДЫКА ВАСІЛЬ — АРХІЯПІСКАП

Пасьля Зьезду сьв. БАПЦарквы ў Аўстраліі, на просьбу сьвятарства й вернікаў, **Яго Высокапрэасьвяшчэнства, Высокапрэасьвяшчэньнейшы Уладыка СЕРГІЙ**, Глава Сьвяшчэннага Сабору Япіскапаў сьв. БАПЦарквы, прыняў і выдаў наступнае распараджаньне: „Распараджаньнем Яго Высокапрэасьвяшчэнства, Высокапрэасьвяшчэньнейшага Архіяпіскапа **СЕРГІЯ**, Главы Беларускае Аўтакефальнае Праваслаўнае Царквы, даводзіцца да ведама Яго Прэасьвяшчэнству, Прэасьвяшчэньнейшаму Япіскапу Васілю Віленскаму, што за Вашую добрую Архіпастырскую дзейнасьць на карысьць Беларускай Аўтакефальнай Праваслаўнай Царквы — Вы ўзнагароджаны тытулам (санам) АРХІЯПІСКАПА ВІЛЕНСКАГА (без пашэньня крыжыка на клобуку)".

† Сьмірэнны Архіяпіскап СЕРГІЙ.
Сіднэй, Аўстралія.
28-га сакавіка, 1954 г.

—о—

### АД'ЕЗД ПРЭЗ. М. АБРАМЧЫКА З США

Пасьля 6-ці месячнага пабыту ў ЗША — прэз. М. Абрамчык выехаў 8-га красавіка назад у Эўропу. Ён мае затрымацца ў Парыжы да 18-га красавіка, а тады паедзе ў Нямеччыну. Сп. Прэзыдэнт мае таксама намер наведаць у бліжэйшым часе галоўнейшыя беларускія асяродзьдзі ў Бэльгіі й Ангельшчыне.

## У Вялікодныя Дні

Хрысьціянскае сьвята ўскрасеньня Хрыста — Вялікдзень — ужо ад тысячагодзьдзяў штогод прыпамінае людзям спрадвечную зямную праўду аб канчальнай перамозе сьвятла над цемраю, дабра над ліхам, праўды над няпраўдаю, волі над няволяю.

Вось дзеля гэтага сьвята гэтае абыходзяць ня толькі як каштоўную спадчыну сваіх прашчураў, але й глыбака адчуваюць і перажываюць ейны духовы зьмест ўсе тыя людзі й народы, якія знаходзяцца ў паніжэньні, пераследзе й уціску, якія цярпяць зьдзек чалавека над чалавекам і няволю.

Вось таму й гэтае сьвята сяньня мае вялікае маральнае значаньне перадусім для тых народаў, для якіх і ў дваццатым стагодзьдзі словы воля, праўда й справядлівасьць ўсё яшчэ ня ёсьць самазразумелаю штодзённаю справаю, а толькі далёкаю, жаданаю мэтаю, за якую й надалей складаюцца мільённыя ахвяры.

Дзеля гэтага-ж кажны Вялікдзень сяньня асабліва поўны глыбокага сымбалічнага зьместу для ўсіх хрысьціянскіх народаў усходняй Эўропы, краіны якіх усё яшчэ раскрыжаваныя захланнаю, бязбожнаю Масквою. Для ўсіх іх кажны Вялікдзень прыносіць ажыўленьне веры ў тое, што ўжо неўзабаве жудаснае паняволеньне, якага ня зналі мінулыя вякі, зменіцца воляю, праўдаю й справядлівасьцяй і што прыйдзе нарашце дзень уваскрасеньня й для іх, прыйдзе іхны Вялікдзень.

Цьвёрдую веру ў гэта носіць у сваім сэрцы ад стагодзьдзяў і беларускі народ ды сяньняшняя беларуская эміграцыя, як верная часьціна гэтага народу. Беларусы-выгнаньнікі ўсяго сьвету што год у гэты дзень хрысьціянскага й свайго спрадвечнага сьвята чэрпаюць духовую моц для вытрываньня й змаганьня за сьветлую, вольную будучыню для сябе й будучых пакаленьні свайго народу.

У сялетніх перадвялікодныя тыдні ўвага ўсяго сьвету была накіраваная якраз на пробныя ўзрывы вадародных бомбаў, зьнішчальная сіла якіх перавысіла ўсе аблічэньні й спадзяваньні навет самых вучоных. Людзкі розум здрыгануўся ад усьведамленьня сабе зыркой ды страшной заправдасьці: у руках чалавека знайшлася сяньня зброя, якою ў часіну можна зьнішчыць мільёны людзкіх існаваньняў. Адкрыліся й навуковыя магчымасьці для вырабу бомбы, адным узрывам якой можна зьнішчыць назаўсёды ўсё жывое на зямлі.

Вось у гэтую гістарычную пару, на парозе вадароднай эры зямлі, кажнаму становіцца ясным, што ёсьць, існуе толькі адна сіла, магутнейшая за атамныя ўзрывы, сіла, якая толькі адна можа захаваць гэты сьвет ад зьнішчэньня ды вывясьці яго нарэшце у лепшую, сьветлейшую пару. Гэта тая сіла, якую хрысьціянства весьціць ужо ад тысячагодзьдзяў — сіла маральная, моц, за якой ідуць роўнасьць, справядлівасьць і воля для ўсіх народаў і кажнага чалавека на зямлі.

І мы верым, што народы сьвету якраз і выбяруць не дарогу самагубства, ды сьмерці, а шлях жыцьця які прынясе поўную моц ўсім народам усяго сьвету, у тым ліку й народу беларускаму.

# Закрыцьцё 7-ай Сэсіі Рады БНР

У нядзелю 4-га красавіка адбылося 2-ае й апошняе паседжаньне 7-ай Сэсіі Рады БНР. Дакладная справаздача аб прабегу працы Сэсіі й прынятых ёю пастановах будзе паданая ў бюлетэні Рады, які выйдзе ў бліжэйшым часе.

Сяньня-ж трэба, хіба, адзначыць, што 7-ая Сэсія Рады мела найбольш працы, чымся ўсе папярэднія Сэсіі.

Самперш, 7-ая Сэсія адбылася із вялікім спазьненьнем, не праз год пасьля апошняе Сэсіі, як гэта дагэтуль было, а праз два гады, дзеля чаго назьбіралася за шмат справаў.

Падругое, заважылі на ёй і матар'яльныя цяжкасьці, якія не дазволілі сябром Рады адбываць паседжаньні ў працоўныя дні, а таксама частыя неабходныя для справы выезды прэз. Абрамчыка з Нью-Ёрку, — што спрычынілася разам да расьцягненьня паседжаньняў аж на 6 месяцаў.

Вонкавыя абставіны апошніх двух гадоў, інтэнсыўнасьць нашага ўдзелу ў міжнародным жыцьці таксама цісьнулі цяжкою вагою на Сэсію, вымагаючы часам неадкладнага вырашэньня-адказу на шматлікія так важныя й далікатныя разам пытаньні.

Таму нічога дзіўнага, што ў гэткіх ненармальных умовах некаторыя паседжаньні 7-ай Сэсіі міналі ў даволі напружанай, парою нават нэрвовай атмасфэры.

Бяручы на ўвагу прыгаданыя ўмовы й абставіны, можна із задаваленьнем сьцьвердзіць, што 7-ая Сэсія заладзіла ўсе пастаўленыя перад ёю праблемы. Былі грунтоўна прадыскутаваныя й абмяркаваныя ўсе справы як нутранога, гэтак і вонкавага парадку. Былі прынятыя належныя пастановы, а што найважнейшае, — **устаноўленае адзінства й маналітнасьць Рады ў усіх прынцыповых пытаньнях нашай нутраной і вонкавай палітыкі, чаго асабліва не хацелі ворагі** Беларускага Вызвольнага Руху, прарочачы, як мы ўжо ўспаміналі раней, раскол Рады БНР на грунце нашае, быццам-бы, нязгоды ў справах вонкавае палітыкі, прароблены выканаўчымі органамі Рады.

Моцная патрыятычная разьвітальная, прамова прэз. Абрамчыка на апошнім паседжаньні Сэсіі, у якой ён шчыра й глыбака нарысаваў сяньняшняе палажэньне ў Беларусі й агульную нашую сытуацыю на фоне сучасных вонкавых абставінаў, — запраўды усхвалявала была прысутных на Сэсіі Радных.

Як адказ на разьвітальную прамову прэз. Абрамчыка др. А. Орса — старшыня апошняга паседжаньня — запрапанаваў Сэсіі прыняць гэткую дэклярацыю:

### ДЭКЛЯРАЦЫЯ

**Сяброў Рады БНР 7-ай Сэсіі**

Мы, сябры Рады Беларускай Народнай Рэспублікі, пасьля разгледжаньня і перадыскутаваньня на працягу 12 паседжаньняў Сэсіі ўсіх справаў, зьвязаных з нашай нутраной і вонкавай сытуацыяй і пасьля заслуханьня заключнага дакладу прэзыдэнта Абрамчыка аб нашай сытуацыі на сяньня,

канстатуючы цяжкія, нялюдзкія цярпеньні Беларускага Народу на Бацькаўшчыне ў ягоным змаганьні з бальшавіцкай тыраніяй,

бяручы на ўвагу што-раз большае зацікаўленьне нашай вызвольнай справай вонкавага дэмакратычнага сьвету ды ягоны намер дапамагчы нам у змаганьні за нашае вызваленьне,

бяручы таксама на ўвагу місію, ролю й заданьні, узложаныя на Раду БНР Беларускім Народам,

Мы, сябры Рады БНР яшчэ раз урачыста дэкляруем і забавязваемся аддаць усе свае сілы й здольнасьці дзеля спаўненьня сваіх абавязкаў перад Богам і Беларускім Народам,

урачыста забавязваемся забыцца на ўсе нашыя нутраныя партыйныя ці асабістыя нязгоды, якія мелі да сяньня месца, і ў абліччу велічы нашых заданьняў, шчыльна сьцісьнуць нашыя шэрагі й накіраваць усе нашыя сілы на змаганьне за долю і волю Бацькаўшчыны.

7-ая Сэсія Рады БНР гэтаксама горача заклікае ўсю Беларускую Эміграцыю да супольнае ахвярнае працы ў выкананьні нашых цяжкіх і адказных заданьняў.

Хай-жа дапаможа нам у гэтым Усемагутны Бог.

Няхай пабачыць Ён нашыя запраўды шчырыя, ахвярныя намаганьні — нашыя нясупынныя, непазьбеглыя ў чыне цярпеньні і якнайхутчэй верне нашаму народу Вольную, Незалежную й Непадзельную Беларусь.

Нью-Ёрк, 6 красавіка 1954 г.

7-ая Сэсія Рады БНР

Пасьля зачытаньня гэтае дэклярацыі др. Орсам, яна была аднагалосна прынятая Сэсіяй устаньнем.

# Першая ластаўка
## з Радыёстанцыі »Вызваленьне«

Як ведама, вызначаны дырэктарам Беларускай Сэкцыі Радыя „Вызваленьне” праф. др. Жук прыступіў ужо да арганізацыі гэтае сэкцыі. Беларуская Сэкцыя, як даведваемся, пачне свае перадачы праз колькі тыдняў. Пакуль што мантуецца абслуга сэкцыі. Палова зацьверджаных амэрыканцамі беларускіх супрацоўнікаў яшчэ ў Мюнхэн ня прыехалі, але чакаюцца тут у найбліжэйшым часе. Апрача гэтага трэба прарабіць яшчэ ня мала падрыхтоўчай працы, укласьці праграму й правесьці збор матар'ялаў. Аб дні афіцыйнага адкрыцьця беларускіх радыёперадачаў, а таксама і аб тым, на якіх хвалях яны будуць надавацца, беларускае грамадзтва будзе сваечасова паведамленае праз нашу прэсу.

Але першая беларуская ластаўка з радыёстанцыі „Вызваленьне” ўжо выляцела ў сьвет, хоць яшчэ ня з нашае сэкцыі і ня ў нашай мове.

25 сакавіка дырэкцыя радыёстанцыі „Вызваленьне” атрымала на зацьверджаньне тэкст, апрацаваны праф. Жукам і прысьвечаны 36 угодкам абвешчаньня незалежнасьці Беларусі, з просьбай наданьня яго ў дню нашага нацыянальнага сьвята праз тыя сэкцыі радыя „Вызваленьне”, якія там ужо існуюць і працуюць.

А працуюць ў радыё „Вызваленьне” тымчасам гэткія сэкцыі: Азарбайджанская, Армянская, Татара-Башкірская, Туркестанская, сэкцыя Паўночна-Каўкаскіх народаў і Расейская.

Што да „армянскай” сэкцыі, дык яе трэба ўзяць у чужаслоўе, бо група гэтая не прадстаўляе армянаў і хутка мае быць замененая праўдзівымі армянскімі прадстаўнікамі — дашнакамі, сябрамі Парыскага Блёку. Украінская-ж ды беларуская сэкцыя якраз цяпер арганізуюцца.

Выпрацаваны праф. Жукам тэкст перадачы аб нашым нацыянальным сьвяце быў вельмі ахвоча наданы ўсімі прыгаданымі радыё-сэкцыямі, вылучаючы расейцаў і „армянаў”. „Армяны” ўстрымаліся „з тэхнічных мяркаваньняў”, але расейцы ўзьнялі былі „бучу” пратэстаў, дамагаючыся ад амэрыканцаў затрымаць тэкст перадачы, у якой мелася гаварыцца аб незалежнасьці Беларусі й БНР. Аднак, гэта ім не ўдалося й перадача была амэрыканцамі зацьверджаная.

Не ад рэчы будзе адзначыць, што расейскую сэкцыю радыя „Вызваленьне” захапіла ў свае рукі група Мяльгунова-Керанскага яшчэ у Кцабаўскія часы. Групу Нікалаеўскага й Сбонраўцаў гэтыя апошнія цяпер да радыя не дапушчаюць за тое, што яны пайшлі на пагадненьне з Парыскім Блёкам.

Ня лішнім будзе таксама адмыслова адцеміць вельмі сымптаматычную праяву рэакцыі на зьяўленьне беларусаў у Радыё „Вызваленьне” з боку расейцаў з пад сьцягу Мяльгунова-Керанскага, а таксама й рэакцыю нацыянальных, нерасейскіх групаў. Перадусім трэба асабліва падкрэсьліць у сувязі з прыгаданым усю важнасьць нашай і украінскай прысутнасьці ў радыё „Вызваленьне”. Няма сумлеву, што ад моманту, калі пачнуцца тут беларускія й украінскія перадачы ды скончыцца перанясьцьце ў свае рукі армянскае сэкцыі Дашнакамі — пазыцыі нерасейскіх народаў у складзе Радыё палепшацца на нашую карысьць.

# Да беларускае эміграцыі

На працягу колькіх гадоў, новая беларуская эміграцыя ў ЗША ўважна сачыла й вывучала дачыненьні Амэрыканскага Народу да беларускае нацыянальнае справы.

У выніку гэтага стала ведамым — як мала, а часта й блага, быў інфармаваны Амэрыканскі Народ аб Беларусі, Беларускім Народзе й ягоным вызвольным змаганьні. З другой стараны выявілася й тое, што Амэрыканскі Народ, які мае сяньня вядучую ролю ў змаганьні з сусьветным камунізмам, больш чымся іншыя заходнія народы, пачаў цікавіцца беларускай справай, прыхільна да яе ставіцца, а галоўнае, ня робіць ніякіх перашкодаў у грамадзка-нацыянальнай ды арганізацыйнай беларускай працы ў ЗША.

Бяручы ўсё гэта на ўвагу, арганізаваная беларуская грамадзтва ў ЗША аддана й актыўна пашырае веды пра нашу Бацькаўшчыну, пра ейную няволю й змаганьне аз незалежнасьць. Шмат робіцца і ў тым кірунку, каб уся нашая эміграцыя ў ЗША была належна арганізаваная, бо толькі тады можна будзе асягнуць жаданыя вынікі.

На чале беларускіх арганізацыяў у ЗША стаіць, бесспрэчна, Беларуска-Амэрыканскае Задзіночаньне (БАЗА), якое згуртавала шмат Беларусаў, амаль увесь нацыянальны актыў сталася, запраўды аўтарытэтнай арганізацыяй у ЗША.

У першыя гады сваёго існаваньня БАЗА сустракала ў працы шматлікія цяжкасьці, але ўсім нам ведама, што яна будзе вялікай гістарычнай вагі арганізацыяй, бо на долю ейную прыпалі вялізныя заданьні ў працы й змаганьні Беларусаў-эмігрантаў.

Трэба аб'ектыўна сьцьвердзіць, што БАЗА зрабіла напрацягу 5 гадоў свайго існаваньня ужо шмат, калі узяць на ўвагу абставіны, у якіх яна паўстала ды праводзіла сваю дзейнасьць. Прыймаючы, аднак, на ўвагу значаньне й заданьні гэтай арганізацыі перад беларускай эміграцыяй і Бацькаўшчынай, можна сказаць, што зроблена й вельмі мала.

У сувязі з прыгаданым, Галоўная Управа Беларуска-Амэрыканскага Задзіно- і зразуменьнем да заданьняў БАЗА, усёй сілай унікаць, або ліквідаваць непаразумчаньня ў Амэрыцы горача заклікае ўсіх сяброў БАЗА паставіцца з поўнай павагай леньні, што аслабляюць сілу арганізацыі, дзеіць актыўна й спраўна, рэалізуючы плян працы БАЗА. Усіх тых, што дасюль ня ўліліся ў рады БАЗА, Галоўная Управа просіць далучыцца да існуючых Аддзелаў, або засноўваць новыя Аддзелы ці Дэлегатуры БАЗА.

Нацыянальна-грамадзкая праца й ейныя вынікі на эміграцыі ў аснаўным залежаць ад актыўнасьці кажнай адзінкі. З малых здабыткаў супрацы й навет мінімальнай ахвярнасьці для дабра нацыянальнай справы можа зрабіцца вялікая справа.

Сёлета намаганьні БАЗА будуць перадусім накіраваныя на:

1. Правядзеньне належнай арганізацыі ўсіх Аддзелаў БАЗА;
2. Вэрбаваньне сяброў і засноўваньне новых Аддзелаў БАЗА;
3. Зактывізаваньне нацыянальна-грамадзкай і культурна-асьветнай працы;
4. Наладжаньне супрацоўніцтва й сувязяў зь беларускімі, амэрыканскімі й іншанацыянальнымі арганізацыямі;
5. Зрэалізаваньне справы набыцьця Беларускага Народнага Дому ў Нью-Ёрку;
6. Дапамогу беларусам у Эўропе, як матэр'яльную, гэтак і ў справе эміграваньня ў ЗША;
7. Павялічаньне фонду БАЗА.

Усе сябры БАЗА павінны ўжо належна разумець павагу заданьняў беларускае эміграцыі, павагу сяньняшняга часу, што праступе сьцежкі вялікім сусьветным падзеям, ды неабходнасьць нацыянальна-грамадзкай працы дзеля дабра беларускае справы.

Дык хай ажывіць сваю дзейнасьць кажная сьвядомая Беларуска й кажны сьвядомы Беларус, хай аздаровіцца наш дух, хай пераможа у ўсіх нашых пачынаньнях развага, супакой і павага да справы змаганьня за лепшую долю пакутнай Маці Беларусі.

**Галоўная Управа БАЗА**



### ПРА НАС ПІШУЦЬ

У нумарох 75 і 78 паважнае польскае газэты „Dziennik Polski” (якая выходзіць у Дэтройт) ад 30 сакавіка і 2 красавіка 1954 г., зьмешчаныя два вялікія й вельмі сымпатычна й прыхільна напісаныя артыкулы аб беларусах, прысьвечаныя апошнім беларускім імпрэзам у Нью-Ёрку: „Święto Białoruskie” і Żywiołowa Manifestacja Białoruska”. Паводле ўражаньняў аўтара, які між іншага, падаў у адным з прыгаданых артыкулаў і кароткі прабег падзеяў 1917-18 гадоў на Беларусі, беларуская эміграцыя” моцна скансалідаваная вакол Рады БНР з прэз. М. Абрамчыкам на чале” й цесна зьвязаная шматлікімі ніцямі шчырага сяброўства з прадстаўніцтвамі народаў, паняволеных сяньня бальшавікамі.

# Акадэмія Парыскага Блёку

У нядзелю 14-га сакавіка сёлета ў аднэй з найвялікшых заляў Нью-Ёрку — Таўн Голе — была адзначаная ўрачыстай акадэміяй першая гадавіна заснаваньня Парыскага Блёку. У арганізацыі сьвята ўзялі ўдзел 8 мясцовых прадстаўніцтваў народаў, якія ўваходзяць у склад Парыскага Блёку.

Сьвята гэтае выклікала вялікае зацікаўленьне вышэйшых палітычных амэрыканскіх колаў. Тры выдатнейшыя амэрыканскія сэнатары прыслалі Камітэту Сьвяткаваньня свае тэлеграфічныя прывітаньні, а адзін зь іх — кангрэсмэн Чарльз І. Кэрстэн прыехаў на сьвята Парыскага Блёку з Вашынгтону асабіста і ў даўгой прамове выказаў перад паўтаратысячнай аўдыторыяй свае гарачыя сымпатыі да Парыскага Блёку.

На сьвяце былі прадстаўнікі-карэспандэнты ад усіх найбольшых амэрыканскіх газэтаў ды часапісаў, як „Нью-Ёрк Таймз”, Гэральд Трыбюн” й інш., якія зьмясьцілі былі назаўтрае вельмі прыхільныя артыкулы аб урачыстасьці. Афіцыёз-жа Амэрыканскага Сэнату й Парляманту — „Кангрэшыёнал Рэкорд” зьмясьціў на своіх балонках поўнасьцяй дэклярацыю Парыскага Блёку, прачытаную на сьвяце сакратаром прадстаўніцтва Блёку на Амэрыку сп. Б. Навасардзянам. Падаем яе тут паводле Кангрэсавага Рэкорду у перакладзе з ангельскае мовы:

„Гэта было у Парыжы, — заявіў сп. Навасардзян, — у канцы сакавіка леташняга году, калі пасьля напружаных, часта вельмі цяжкіх, але плодных у канчальным выніку дыскусіяў, — Парыскі Блёк быў створаны. А сяньня — прадстаўніцтвы ад Армэніі, Азарбайджану, Беларусі, Грузіі, Ідэл-Уралу, Паўночнага Каўказу, Туркестану і Украіны сьвяткуюць першыя ўгодкі гэтае гістарычнае падзеі.

Парыскі Блёк цесна задзіночыў дэмакрацыі Усходу й Захаду ў іхным змаганьні супраць камуністычнае тыраніі.

Калі-б нас папрасілі сяньня зазначыць найважнейшае слова з паміж выпісаных на агульным сьцягу дэмакрацыяў, што змагаюцца цяпер з камунізмам, — мы напэўна-б выбралі слова „свабода”.

Свабода, воля — абстрактныя паняцьці. Гэта натхнёны й шляхотны ідэал які, як кажны ідэал, вядзе чалавецтва наперад. Але, як усе ідэалы, гэтак і ідэя свабоды, павінна, каб ужыцьцёвіцца, сыйсьці з узвышшаў і **стацца практычнай, штодзённай запраўднасьцяй.** Яна мусіць быць улучаная ў складаны мэханізм нацыянальных ды інтэрнацыянальных справаў, іншымі словамі, **незалежнасьць павінна апранацца ў палітычную, эканамічную ды сацыяльную вопратку,** якую-б усе бачылі, а не хадзіць у нябачным для нікога адзеньні, як кароль у ведамай Андэрсэнавай байцы.

Гэта неабходнае дзеля таго, што свабода й воля ня могуць існаваць у нейкай пусьціні. Яны мусяць дзеіць, а дзеля гэтага мусяць быць унятыя ў нейкую форму.

Калі мы зьвернемся да гісторыі, палітычных навукаў і псыхалёгіі нацыяў і народаў, — перад нашымі вачыма заўсёды ўстане адна непераможная праўда. Гэты незапярэчны высноў — праўда, што адзіная здаровая й справядлівая форма дзеля практычнае ужыцьцёўленьня ідэалу свабоды — гэта **нацыянальная й дзяржаўная незалежнасьць народу**, якія засяляюць наш сьвет.

Бо толькі ўзятыя ў гэткія рамы, могуць дзеіць шляхотныя, але абстрактныя ідэі свабоды слова, думкі, веравызнаньня, а ўсе іншыя — патрапяць уцелавіцца ў гэткія кшталты, якія могуць стацца штодзённым, усеагульным правам.

Мы ўсьцяж чуем і паўтараем, што народы, якія апынуліся сяньня пад панаваньнем Саветаў, пазбаўленыя ўсіх наагул свабодаў. Але мы ня робім чамусьці наступнага, непазьбежнага, лягічнага з гэтага выснаву, не сьцьвярджаем, што яны пазбаўленыя гэтых свабодаў якраз таму, што ня маюць свабоды нацыянальнае, ня могуць сьвабодна праявіць сваё нацыянальнае „я”.

Усе-ж праявы людзкіх імкненьняў урэшце-рэштаў якраз і зьяўляюцца згаданым выяўленьнем свайго, нацыянальнага.

Возьмем, прыкладам, рэлігію. З усіх іншых узлётаў людзкога духа — гэта ўзьлёт найбольш агульны, свомы ўсім. Але ў кажнай паасобнай краіне, ці будзе гэта праява духоўнага ўзьлёту Беларуса, Украінца, Азэрбайджанца ці інш., на ім і ў ім заўсёды будзе нязмывальнае таўро й насычанасьць іхнага й толькі іхнага нацыянальнага пачуцьця. Тое самае назіраецца і ў галінах мовы, творчае працы, навукі ды інш. Наагул, усе ўзьлёты, усе імкненьні, усе ўспыхі людзкога сэрца, розуму й душы патрапяць дапяць усеагульных, інтэрнацыянальных мэтаў адно ідучы сваёй, нацыянальнай дарогай.

Дзеля гэтага, калі мы хочам, каб высокія праявы нашага духа былі запраўды вольныя ды ймклівыя, каб сама свабода мела нейкае рэальнае значаньне, каб яна жыла, а ня гібела дзесьці ў сховах абстрактнай думкаю, адзін для усіх народаў, для усяго сьвету парадак — **незалежнасьць краінаў і народаў — павінен якнайхутчэй стацца sine qua non нашага палітычнага заўтра.**

Парыскі Блёк і прысутныя тут арганізацыі — прадстаўніцтвы Армэніі, Азарбайджану, Беларусі, Грузіі, Ідэл-Уралу, Паўночнага Каўказу, Туркестану і Украіны — браты, сябры ў супольным прадоўжным акіяне пакутаў — жадаючы вызваленьня для сябе, ня ймкнуцца да крыўды іншых.

Запраўды, мы не распальваем, ня можам і ня хочам распальваць ненавісьці паміж людзьмі й народамі. Толькі тыя, чый тыранічны зрок шчыльна набліжаны да сьлепаты, ня бачаць таго, што паняволеныя народы пакутвалі аж надта доўга, аж за шмат, каб патрапіць у сваю чаргу распальваць сьляпы шавінізм, ненавісьць ды эгацэнтрычную самавыстачальнасьць.

Факт стварэньня самога Парыскага Блёку зьяўляецца пераканальным довадам веры ягоных сяброў у высокі ідэал супрацы народаў, супраца рука з рукой у

# НОВАЯ ПРАПАНОВА АМЭРЫКАНСКАГА КАМІТЭТУ

3-га красавіка г. г. Амэрыканскі Камітэт Вызваленьня ад Бальшавізму разаслаў прэсе выпрацаваны ім тэкст умовы дзеля практычнай працы у змаганьні з бальшавізмам.

Колькі дзён перад гэтым тэкст гэты быў перададзены прадстаўнікам тых нерасейскіх і расейскіх палітычных групаў, якія бралі ўдзел ў леташняй Мюнхэнскай Канфэрэнцыі.

Да згаданага тэксту ўмовы, прапанаванай Амэрыканскім Камітэтам эміграцыі — быў далучаны ліст адмірала Стывэнса, старшыні Амэрыканскага Камітэту, у якім падаюцца прычыны ўзятай на сябе Камітэтам ініцыятывы ў выпрацаваньні гэтых умоваў і папярэджаньне арганізаванай эміграцыі ўважна й спакойна абмяркаваць прапанову Амэрыканскага Камітэту, скарыстаць з гэтае нагоды супрацы й не адкідаць яе лёгкадумна, бо „можа стацца так, што іншае магчымасьці гэткага супрацоўніцтва з амэрыканцамі ўжо не надарыцца".

Да тэксту прапанаванай умовы была далучаная яшчэ й копія лісту, высланага адміралам Стывэнсам сп.-ром Е. Гегечкоры — сяньняшняму прэзыдэнту й міністру замежных справаў Грузінскага Эміграцыйнага Ураду — як старшыні Міжнацыянальнай Кантактнай Камісіі і П. Мяльгунову - старшыні кагадзе створанага Керанскім г. зв. 2-ога КЦАБу'.

У гэтым лісьце адмірал Стывэнс дакладна выясьняе прычыны, якія змусілі Амэрыканскі Камітэт выпрацаваць згаданы праэкт умовы й побач з гэтым паведамляе, што заплянаваная Камітэтам Камісія Практычнае Працы мае складацца з 6-ёх асобаў — трох з групы арганізацыяў, якія складаюць г. зв. Кантактную Камісію (якую адмірал Стывэнс памылкова называе МАКЦ'ам) і трох ад „КЦАБ'у" Мяльгунова.

Перачытаўшы ўважліва прыгаданыя дакуманты, трэба прысьці да высновы, што Амэрыканскі Камітэт Вызваленьня ад Бальшавізму, пасьля трох год сваёй працы пераканаўся у немагчымасьці стварыць супольны каардынацыйны цэнтар эміграцыі з аднэю палітычнай плятформай як для нерасейскіх, гэтак і расейскага народу, — і пастанавіў узяць усю ініцыятыву ў свае рукі, прапануючы эміграцыі ўмову Саюзу Практычнае Працы для змаганьня з бальшавізмам.

Ніжэй падаем пераклад прапанаванай Амэрыканскім Камітэтам Вызваленьня умовы на беларускую мову, паўстрымліваючыся тымчасам ад камэнтараў і зазначаючы адно тое, што праэкт гэтае ўмовы шмат у чым пярэчыць імкненьням нерасейскіх народаў. Таму, мы не сумляваемся, што народы, якія ўваходзяць у склад Парыскага Блёку, ня будуць магчы прыняць яго без належных зьменаў. Ня сумляваемся мы, аднак, таксама і ў тым, што кіраўніцтва Парыскага Блёку абмяркуе праэкт умовы Амэрыканскага Камітэту супакойна й аб'ектыўна ды патрапіць пераканаць Амэрыканскі Камітэт у неабходнай патрэбе зрабіць належныя зьмены ў тэксьце гэтае ўмовы, таксама як яны (сябры Парыскага Блёку) патрапілі ў сваім часе пераканаць Амэрыканскі Камітэт у патрэбе разьвязаць няздатны да змаганьня з бальшавізмам КЦАБ.

Як мы кагадзе даведаліся, у Парыжы мае неўзабаве адбыцца Канфэрэнцыя Парыскага Блёку, прысьвечаная абмяркаваньню гэтае справы, на якую выехаў дадзены й прэз. М. Абрамчык.

Беларуская эміграцыя павінна дзеля гэтага зусім спакойна чакаць вынікаў гэтае канфэрэнцыі, паўстрымліваючыся ад магчымых нетактоўных выступаў, якія зрабілі-б пазыцыі нашай дэлегацыі на Парыскай Канфэрэнцыі цяжэйшымі.

## ТЭКСТ ПРАЭКТУ УМОВЫ

### Уступ

Мы, ніжэйпадпісаныя, задзіночаныя ў нашай наважнасьці змагацца за зьнішчэньне камуністычнае дыктатуры, якая паняволіла нашыя народы. Натхнёныя нашай адданасьцяй іхным інтарэсам, мы аддаем свае сілы супольнаму змаганьню за іхнае вызваленьне ад савецкае тыраніі. Мы задзіночаныя ў нашым імкненьні ўстанавіць заместа яе свабоду й справядлівасьць, аснаваныя на панаваньні закону й пашаны да гонару чалавека. Маючы на ўвеце спадзяваньні й ідэалы нашых сяброў-змагароў у гэтым супольным пачыне, мы пастанаўляем быць узаемна талеранцыйнымі ў дачыненьні да іхных палітычных і рэлігійных паглядаў і прызнаем ім права трымацца гэтых паглядаў ды пашыраць іх. Мы задзіночваемся ў гэтым пачыне супольнага змаганьня з бальшавізмам і ў межах гэтае супольнае справы наважныя не дапусьціць, каб нашая нязгода перашкодзіла ўдаламу выкананьню згаданага заданьня. Дзеля гэтага мы лічым недапушчальнаю прапаганду нацыянальнай нянавісьці.

Хай дапаможа нам у гэтай справе Гаспод Бог!

### Асноўныя паложаньні.

Мы бярэм на сябе абавязак трымацца, як асновы дзеля супольнай практычнай працы гэткіх паложаньняў.

1. У сваёй дзейнасьці у межах і навонкі нашае супольнае справы мы прызнаем, як плятформу якая ня можа ужо быць абмяжаваная, бясспрэчнае права ўсіх народаў, што засяляюць прастору Савецкага Саюзу, самым, дэмакратычным шляхам вырашыць свой лёс пасьля зьнішчэньня бальшавізму.

2. У сваёй дзейнасьці ў межах нашага супольнага пачыну, — але захоўваючы свабоду пашыраць свае палітычныя пагляды за ягонымі межамі, — мы згодныя, што будучы палітычны лад і ўзаемныя дачыненьні паміж часткамі Савецкага Саюзу, заселенымі рознымі народамі, а таксама момант і спосаб зьмены ўзаемадачыненьняў, якія існуюць, — гэта пытаньні якія не ўваходзяць у межы нашае супольнае справы.

3. Прызнаецца, што групы, якія імкнуцца да адбудовы дарэвалюцыйнага ладу або да пабудовы абы-якое формы таталітарнае дыктатуры, таксама як і тыя, што адкідаюць прынцыпы выяўленьня у вырашэньні нацыянальных пытаньняў, волі народу, ня будуць удзельнічаць у нашым супольным пачыне.

4. Ні адзін пункт гэтага Пагадненьня ня можа быць тлумачаны, як пункт, што вылучае з удзелу ў гэтай справе у будучыні дадатковых адказных дэмакратычных групаў.

### II.

### Арганізацыйная частка.

Каб пачаць, супрацоўнічаючы з Амэрыканскім Камітэтам Вызваленьня ад Бальшавізму, практычную працу на супольнай аснове, мы творым Саюз дзеля Практычнае Працы, які мае служыць толькі нашым народам. Выканальным органам Саюзу Практычнае Працы, які мае пляваць і весьці гэтую практычную працу, будзе сталая Камісія Практычнае Працы.

Камісія Практычнае Працы будзе выпрацоўваць палітычны кірунак і пляны практычнае дзейнасьці ў нашым супольным змаганьні супраць бальшавізму. Гэтая праца мае складацца: з радыё-перадачаў, апрацаваньня друкаванага матар'ялу, кіраванага на той бок, распрацаваньня праграмы належных выданьняў і іншых спосабаў прапаганды, якія спрыяюць дзейнасьці Саюзу дзеля Практычнае Працы, улучэньню ў супроць бальшавіцкае змаганьне навуковых, акадэмічных і культурных сілаў эміграцыі ды адмысловыя праэкты, якія будуць вынікаць із падзеяў ды абставінаў, спрыяльных эфэктыўнаму выкарыстаньню іх.

Дзеля забяспечаньня працаздольнасьці Камісіі Практычнае Працы, яна творыцца пакуль што з шасьцёх сяброў. Маючы на ўвеце агульнапрызнаную вартасьць даўгога непасярэднага жыцьцёвага дазнаньня, набытага пад савецкім ладам і асабістага веданьня сучасных умоваў у СССР, гэтыя сябры будуць выбраныя з асяродзьдзя новых эмігрантаў, згодна з іхнымі кваліфікацыямі ў галіне плянаваньня й выкананьня практычнае працы. Дзеля забясьпечаньня плоднага супрацоўніцтва паміж Амэрыканскім Камітэтам Вызваленьня ад Бальшавізму й эміграцыяй, сябры Камісіі Практычнае Працы павінны быць зацьверджаныя Амэрыканскім Камітэтам.

Узаемадачыненьні паміж Амэрыканскім Камітэтам і Саюзам дзеля Практычнае Працы базуюцца на іхнай супольнай зацікаўленасьці антыбальшавіцкім змаганьнем. Таму роля Амэрыканскага Камітэту не абмежваецца адно матар'яльным ды маральным падтрыманьнем Саюзу, але выяўляецца таксама ў удзеле Камітэту ў Камісіі Практычнае Працы. Дзеля гэтага Эўрапэйскі Прадстаўнік Амэрыканскага Камітэту Вызваленьня ад Бальшавізму або ягоны заступнік будзе дзейнічаць, як адказны дараднік Камісіі Практычнае Працы, з правам удзелу ў усіх ейных паседжаньнях, а таксама і як пасярэднік, калі гэта будзе патрэбнае. Пастановы Камісіі Практычнае Працы будуць прыймацца пасьля ўзгадненьня іх з адказным дараднікам Камітэту.

Камісія Практычнае Працы будзе адказваць за падрыхтаваньне й прадстаўленьне ў Амэрыканскі Камітэт Вызваленьня ад Бальшавізму плянаваных бюджэтаў на аплату працаўнікоў і адміністрацыйныя выдаткі Камісіі ды ейных аддзелаў, а таксама на аплату адмысловае дзейнасьці, запрапанаванае ёю.

### III.

### Заданьні.

Радыё.

Камісія дзеля Практычнае Працы творыць аддзел, сябры якога выбіраюцца на аснове асабістых ведаў, здольнасьцяў і дазнаньня ў інтэрпрэтацыі здарэньняў і плыняў у Савецкім Саюзе й у камуністычнай прапагандзе. Гэты аддзел будзе падрабязна выконваць функцыі Камісіі Практычнае Працы ў дачыненьні да радыё-станцыі „Вызваленьне" й будзе падтрымліваць цесную сувязь із згаданай радыё-станцыяй. Агульныя палітычныя дырэктывы — як часовага, гэтак і больш сталага характару — распрацаваныя гэтым аддзелам, патрабуюць зацьверджаньня Камісіі Практычнае Працы, а пытаньні штодзённага парадку распрацоўваюцца непасярэдна гэтым аддзелам і радыё-станцыяй „Вызваленьне".

Выдавецтва.

Дазнаны й кваліфікаваны выдавецкі аддзел творыцца й кіруецца Камісіяй Практычнае Працы. Гэты аддзел будзе раіць і даваць праэкты выданьня ды пашырэньня матар'ялаў, адмыслова прызначаных дзеля дапамогі дзейнасьці Камісіі Практычнае Працы, а таксама будзе рыхтаваць, выдаваць і распаўсюджваць друкаваныя матар'ялы паводле радаў Камісіі. У згаданую дзейнасьць можа быць улучанае стварэньне органаў прэсы для Саюзу Практычнае Працы і супрацоўніцтва ў выдаваньні друкаванага матар'ялу дзеля распаўсюджаньня за Зялезнай Заслонай. Амэрыканскі Камітэт Вызваленьня ад Бальшавізму вылучае свайго прадстаўніка дзеля працы, як тэхнічнага дарадчыка выдавецкага аддзелу.

Навука, Акадэмічная і культурная дзейнасьць.

Камісія Практычнае Працы вызначае невялікую групу кваліфікаваных навуковых працаўнікоў дзеля выпрацаваньня рэкамэндацыяў Інстытуту Вывучэньня Гісторыі й Культуры СССР у справе тых патрэбаў супрацьбальшавіцкага змаганьня, якія могуць быць найлепш выкананыя якраз Інстытутам. Гэтая група будзе імкнуцца апрацоўваць, супольна з Інстытутам, плянавыя праграмы досьледаў у культурнай, акадэмічнай і навуковай галінах, карысныя ў практычнай дзейнасьці Камісіі. Яна будзе канцэнтраваць свае намаганьні на прапановах канкрэтных магчымасьцяў досьледаў у галінах, непасярэдна зьвязаных із супроцьбальшавіцкім змаганьнем. Амэрыканскі дарадчык пры Інстытуце будзе й дарадчыкам пры гэтай групе.

Адмысловыя праэкты.

Апрача кіравецтва сваймі аддзеламі, Камісія Практычнае Працы будзе займацца таксама й апрацаваньнем гэткіх адмысловых прыймаў псыхалягічнае зброі ў супроцьбальшавіцкім змаганьні, як дэманстрацыі, масавыя мітынгі, сходы з прычыны розных угодкаў, урачыстасьці й выставы. Мяркуецца, што Камісія Практычнае Працы будзе патрабаваць ад часу да часу дапамогі спэцыялістых-экспэртаў дзеля выкананьня сваіх адмысловых плянаў. Можа таксама паўстаць патрэба стварыць часовую групаў спэцыялістых дзеля апрацаваньня належных плянаў і праэктаў. Тады Камісія Практычнае Працы мае накіроўваць гэткіх спэцыялістых у часовую групу. Амэрыканскі Камітэт Вызваленьня ад Бальшавізму таксама далучае да гэткае часовае групы свайго прадстаўніка ў ролі тэхнічнага дарадчыка.

# БЕЛАРУСКАЕ ЮР'Я

— „Сьвяты Юры, Божы пасол
Да Бога пайшоў,
А ўзяў ключы залатыя,
Адамкнуў зямлю сыругенькую,
Пусьціў расу цяплюсенькую,
На белы цьвет і на ўвесь сьвет".

Бел. народная песьня.

Юр'я — дзень 23-га красавіка прысьвечаны памяці сьв. Юрага, асабліва шануецца на Беларусі. Абрады, зьвязаныя з днём сьв. Юрага выразна сьветчаць аб вельмі старадаўным значаньні гэтага сьвята, якое ў часы славянскага паганства было ў нас ведамае, як дзень бога, (ці уцелаўленьня аднае з боскіх свомасьцяў Вялікага Бога) — Юра ці Яра. Пазьней, калі на нашую зямлю прыйшло хрысьціянства, гэтае сьвята паганскага Юра ці Яра зьлілося было (ці не дзеля падабенства імёнаў) з ушанаваньнем памяці хрысьціянскага сьвятога — воя Юрага, на якога й перанесьліся ўсе свомасьці, зьвярнулася ўся вера нашага народу, зьвязаная зь імём даўнейшага Юра (ЯРА).

Беларускі народ верыць да сяньня, што сьв. Юры — апякун хатняе жывёлы, якую ён пільнуе й бароніць ад бяды й чараў. Верыць наш народ таксама ў тое, што сьв. Юры сьцёражэ лясы, дзе пасецца скаціна, апякуецца яснымі зьвярамі й птушкамі.

На Юр'я ў нас упяршыню выганяюць у поле каровы ды авечкі. Цікава апісвае звычаі, зьвязаныя з гэтым, этнограф Шпілеўскі ў адным з сваіх допісаў ад 1853 году, г. зн. пісаным якраз 100 год таму.

— „Ужо загадзя, — піша Шпілеўскі, — часам колькі тыдняў перад Юр'ям, вёска наймае чэснага, паджылага пастуха-пастыра, які застаецца часам на гэтай сваёй пасадзе ў згаданай вёсцы даўгія гады й карыстаецца агульнаю пашанаю ня толькі таму, што мае вялікае дазнаньне ў сваёй галіне, але й таму, што ведае свомасьці зёлаў ды карэньняў і ўдала лечыць хворую скаціну. Шануючы гэткага пастыра, сяляне дагаджаюць яму, баючыся, каб ён, дзякуючы сваёй таёмнай ведзе, не зачараваў ка-

(Канец на 4-ай бал.)

эразумененьні, уступлівасьці й братэрстве.

Аднак, супраца гэткая магчымая — у вельмі прагматычным і практычным сэнсе — толькі тады, калі правы народаў нікім ня будуць таптаныя, калі яны будуць магчы свабодна, з узьнятай галавой ісьці наперад, калі яны будуць чуцца **роўнымі між роўнымі сябрамі сьвету**, верыць у свабоду й справядлівасьць.

Як я ўжо зазначыў — і тыя, што належаць да Парыскага Блёку й тыя, што прысутныя сяньня тут, ужо выплылі на узьверх яшчэ да нядаўна аднаго, агульнага для нас усіх мора пакутаў. Але сябрамі, братамі яны сяньня ня толькі таму, што разам некалі пакутвалі. Яны цесна зьвязаныя і нечым іншым: і Армяны, і Азарбайджанцы й Беларусы і Ідэль-Уралы й Паўночныя Каўказцы й Туркестанцы й Украінцы, — усе маюць за сабою даўгія стагодзьдзі слаўнай гістарычнай мінуласьці.

Гісторыя гэтая не складаецца з нападаў дзеля заваёваў, яна перадусім — шляхотны й варты таго, каб ім ганарыцца сьцяг рыцарскага змаганьня за высокія правы свабоды, роўнасьці й справядлівасьці. Кажны з гэтых народаў меў у сваёй гісторыі даўгія стагодзьдзі дзяржаўнае незалежнасьці, творчае працы й цывілізацыі, аддаў сваю даніну справечнаму агульна-людзкаму ходаньню, намаганьням узьняць на ўзвышшы, пабудаваць, лепшы, справядлівейшы сьвет.

Кажны з іх ахвяроўваў, пакаленьне па пакаленьні, кроў сваіх дзяцей, сыноў і дачок, у імя перамогі свабоды, праўды й справядлівасьці ня толькі ў межах свае собскае краіны, але ў імя шчасьця ўсіх народаў нашага блёку наагул.

Ёсьць і яшчэ нешта вельмі важнае, што моцна нас сяньня лучыць:

Парыскі Блёк складаецца з найбольш адказных арганізацыяў-прадстаўніцтваў народаў, якія ў ім задзіночаныя. Што гэта так, даводзіць ня трэба, бо довады тут сягоньня перад вачыма ўсіх.

Сьветчыць аб прыгаданым і тое, што напрацягу 35 гадоў у паняволеных бацькаўшчынах усіх народаў, прадстаўніцтвы якіх уваходзяць сяньня ў склад Парыскага Блёку, Саветы вялі й вядуць нясупынне й жорсткае змаганьне супраць існаваньня, памяці й самога нат імя гэтых прадстаўніцтваў.

Супроць гэтае праўды ніхто нічога ня скажа й аднае яе хопіць, каб сьцьвердзіць маральную й палітычную вагу прадстаўніцтваў-сяброў Парыскага Блёку. Кажны-ж ведае, што Саветы ня маюць звычаю паляваць, не шкадуючы зброі, на нягкых супраціўнікаў або ўяўных адно ворагаў.

Менш, чымся месяц таму, Дзяржаўны Сакратар Джон Фостар Даллес сказаў у сваёй прамове да Амэрыканскага народу:

„Мы мусім непахісна трымацца перакананьня, што народы й нацыі, якія не зьяўляюцца сяньня гаспадарамі свае долі й будучыні, павінны імі стацца".

І гэта праўда. **Так мусіць стацца.** Не таму, што прадстаўленыя тут сяньня народы хацелі-б дзеіць паводле свайго эгаістычнага жаданьня, упарта множачы новыя праблемы й новыя закалоты, але таму, што адзіны ратунак для чалавецтва, зразуметага як арганізаванае цэлае, — гэта лад, дзе гаворачы словамі сп. Даллеса — „кажны народ — гаспадар свае собскае долі".

Тады бо, і толькі тады справядлівасьць, свабода, над усё-ж трывалы супакой, перастануць быць абстракцыйнымі паняцьцямі, а станучца жывой запраўднасьцяй, зь якое будуць цешыцца заўсёды, усюды і ўсё".

Шмат хто з выдатнейшых амэрыканцаў, якія прысутнічалі, як госьці, на акадэміі, із захопленьнем выказвалі пасьля свае ўражаньні — сьцьвярджаючы, што ўпяршыню ў Амэрыцы давялося ім пабачыць так салідную й так культурную міжнацыянальную дэманстрацыю.

Гэткае-ж ўражаньне выказаў і сп. Чарльз І. Кэрстэн, які, як ведама, лічыцца ў ЗША адным з найлепшых знаўцаў нацыянальных рухаў і бачыў ужо не адну міжнацыянальную імпрэзу. Гэткая-ж ацэна й гэткія прыхільныя водгукі аб сьвяткаваньні першых угодкаў заснаваньня Парыскага Блёку тлумачацца, хіба наступнымі прычынамі:

Парыскі Блёк, як міжнацыянальная арганізацыя, вызначыўся ад першага дня свайго паўстаньня сваёй павагай, салідансьцяй і тактоўнасьцяй, як ніводная зь іншых дасюлешніх міжнацыянальных арганізацыяў, а таму на яго й былі зьвернены вялікія ўвага й зацікаўленасьць паважнейшых амэрыканскіх дзеячоў.

Арганізатары Акадэміі не падаліся уплывам „траскатлівасьці" й крыклівасьці, блізу неадлучным ад шаблённа арганізаваных дэманстрацыяў гэтага тыпу, ад іншых міжнацыянальных сьвятаў, падобных больш да звычайных прапагандовых мітынгаў.

Арганізатары Акадэміі Парыскага Блёку парупіліся, наадварот, надаць свайму сьвяту іншы сэнс, выказаць свае нацыянальна палітычныя дамаганьні у наскрозь культурнай, а гэтым і ў больш перакананальнай форме.

Удала й умела была прадстаўленая арганізатарамі й мастацкая частка акадэміі.

Нягледзячы на тое, што праз сцэну прайшло каля дзьвюх сотак удзельнікаў-артыстых — праграма зусім не стаміла аўдыторыю. Тры большыя хоры — беларускі, армянскі й украінскі з сорак, прыблізна, чалавек кажны й меньшыя групы й ансамблі іншых народаў, салёвыя выступы сьпевакоў, салёвыя й групавыя нацыянальныя танцы, багатая й гэткая розная калярыстыка нацыянальнае вопраткі, — усё разам складалася на ўражаньне нейкае вялікае, суцэльнае опэры-балету, кажны нумар якое быў сустраканы й праводжаны гарачымі воплескамі.

Прыгаданую суцэльнасьць, адзінства ў выяўленьні душы народнае запраўды моцна адчулі усе, бо сымбалічны зьмест гэтага адзінства — быў ясны й зразумелы кажнаму.

Вялікая удача сьвяткаваньня першых угодкаў заснаваньня Парыскага Блёку была аднак, асаблівай пацехай для нас, беларусаў, бо як ведама беларусы адыгралі адну з важнейшых роляў як у паўстаньні самога Парыскага Блёку, гэтак і у арганізацыі сьвяткаваньня першых ягоных угодкаў.

# Беларускае Юр'я

(Канец)

ровы, не загубіў цяляці ці не падчуміў авечкі ,якая будзе даваць няздатную ў гаспадарцы воўну.

На Юр'я, выпраўляючы пастыра із статкам жывёлы ўпяршыню ў поле, уся вёска праводзіць яго із сьвячоным хлебам, жытам, печаным мясам, салам, кумпяком ды сырам. Нехта з паважнейшых, старэйшых мужчынаў кропіць сьвятою вадою статак, пастыр-жа абыходзіць із ім трэйчы навакола хаты, дзе жывe, а тады выганяе жывёлу на вуліцу не праз вароты, а праз раскіданы паркан. Ля плоту кідаюць замкнёны замок і колькі яёк, сочачы, чыя карова праз што пераступіць. Замкнёны замок значыць няплоднасьць, яйкі — багаты прыплод і здароўе.

Гонячы статак у поле, пастыр сочыць, каб ня сустрэцца ў палёх із старою жанчынаю. Калі-ж гэткая сустрэча няміначая, — ён кідае на жанчыну жменю гаросу й пераганяе скаціну на іншае пасьбішча.

Каб на статак не нападалі ваўкі, пастыр павінен лаймаць напярэдадні Юр'я ў лесе ваўка й цягнуць яго, жывога й зьвязанага на вяроўцы аж на пасьбішча. Народ верыць, што ваўкі, абнюхаўшы сьлед свайго пайманага сябры, ніколі ўжо не адважваюцца заходзіць на гэтае месца. Калі-ж пастыру не пашэньціць злавіць ваўка, ён павінен выстарацца хоць-бы жменю воўчае поўсьці й прывязаўшы яе да вяроўкі, прыцягнуць за сабою на пасьбішча.

Пастыр, асабліва калі ён колькі год пасе ў адной вёсцы, ведае ўсю жывёлу, кліча яе найдзіўнейшымі йменамі, а жывёла гэтак да яго прывыкае, што трэба яму адно крыкнуць — як каровы зьбіраюцца разам, у колă й без дазволу свайго пастыра не крануцца з месца. Таму гэткія старыя пастыры часта не патрабуюць навет падпасычаў і самі даюць сабе із статкам рады.

Кажны пастыр мае ў статку сваіх улюбёньнікаў: пясьціва кліча іх то „Чурачкай", то „Рабчыкам", то дражніць „Куцым", гутарыць із імі, адпачываючы пад вярбою, а тыя ліжуць яму рукі й сопадаразуць, як быццам разумеюць пастуховую людзкую гаворку.

Неадлучным спадарожнікам кажнага пастыра зьяўляецца ягоны верны вялікі сабака, а часам і колькі цюцькаў. Пастыравы сабакі не адыходзяць ад гаспадара нат на крок, ляжыць, заплюшчыўшыся й быццам ня бачыць ды ня чуе нічога, а пакліча яго пастыр, пашле сабаць скаціну, — адразу кідаецца выконваць даручэньне й вясёла брэша, выяўляючы сваю радасьць з магчымасьці дагадзіць гаспадару.

Калі-ж сонца Юр'яга дню пачынае хіхуцца да сіняе пасмы лясоў, пастыр склікае сваю сям'ю й ідзе зь ёю дахаты. Калі вясна цёплая ды ранняя й травы ўжо шмат, кругліх каровы ледзь ідуць, перакульваючыся з нагі на нагу, валы й бычкі гуляюць з баранамі, авечкі скачуць, гарэзуюць з маладымі баранчыкамі. Усе цешуцца пасвойму, пяскацінаму. Цешыцца й пастыр, а найболей — дык ягоны сабака, які гайсае вакол статку, то застаецца ззаду прыпнюхацца да нейкае асабліва пахучае яму сабачае травы, то кідаецца ізноў даганяць пастуха, лашчыцца да яго, ліжа яму рукі, то ізноў імкне наганяць статак.

Вось ужо адно колькі стаяў да вёскі, вось мінаюцца апошнія ніўя й статак пераймае грамадка галасістых пяюньняўдзяўчат, якія вітаюць яго й дораць пастыра хто вяяском, хто аборамі да лапцяў, хто чырвонаю зычкаю ці інш. драбніцамі. Пастыр запыняе статак і сядае зь дзяўчатамі на траве. А дзяўчаты пільна зьбіраюць з кволых яшчэ сьцяблінак вечорную расу й мыюцца ёю, а тады, узяўшыся за рукі, круцяцца вакол старога пастыра, куляюцца па траве й сьпяваюць. З гэтаю-ж песьняю ўсе ўваходзяць у вёску:

Ой, іду я на вулачку, а бычкі бушуюць,
Юр'я, Юр'я, бычкі бушуюць.
Бычкі бушуюць, бо вясну чуюць,
Юр'я, Юр'я, бо вясну чуюць.
Зашумелі рэчкі, ляды паплылі,
Юр'я, Юр'я, ляды паплылі,
Зачарнела зямліца, бо пааралі,
Юр'я, Юр'я, бо паралі.
Зазеленела бяроза, бо папукалася,
Юр'я, Юр'я, бо папукалася,
Зьвесялела дуброва, пташкі сьпяваюць,
Юр'я, Юр'я, пташкі сьпяваюць.
Заззелянела даліна: кветкі зацьвілі,
Юр'я, Юр'я, кветкі зацьвелі.
Ой, выйду я выйду кветкі зьбіраць,
Юр'я, Юр'я, кветкі зьбіраць.
Кветкі зьбіраць, вяночкі віць,
Юр'я, Юр'я, вяночкі віць,
Вяночкі віць, Юр'я сьпя,ваць,
Яр'я, Юр'я, Юр'я сьпяваць.

Гаспадар хаты, у якой жыве пастыр, сустракае яго й дзяўчат конна й асыпае статак аўсом ці жытам. Дзяўчаты стараюцца злавіць хоць па зярнятку, якое перахоўваюць тады, аж самі ня зробяцца гаспадынямі, г. зн. пакуль ня выйдуць замуж, а пасьля круцяцца вакол каня й сьпяваюць:

Разыграйся Юра-конік,
Залацёнькі конік,
Разьбі камень капыцейкам,
Прыгожанькі конік...

На гэтым абрады, зьвязаныя з Юр'ем канчаюцца. Увечары ў пастыра звычайна адбываецца вечарынка-пачоска"...

# З Беларускага Жыцьця

## *36-УГОДКІ НЕЗАЛЕЖНАСЬЦІ БЕЛАРУСКАЙ НАРОДНАЙ РЭСПУБЛІКІ*

Беларусы Нью-Ёрку й ваколіцаў сьвяткавалі сёлетнія ўгодкі абвешчаньня Акту 25-га Сакавіка — Дзень Незалежнасьці БНР вылучна ўрачыста. Як і штогод раніцою 28-га сакавіка, у нядзелю у Сьв. Троіцкай Царкве ў Нью-Ёрку была адпраўленая Яго Высокапрэасьвяшчэнствам Архіяпіскапам БАПЦарквы Уладыкам Васілём у асысьце сьвятароў І. Фэдыны, Хв. Данілюка й С. Войтанкі ўрачыстая Божая Служба з малебнам за Беларусь і Беларускі Народ. Папаўдні гэтага-ж дню у вялікай залі Вашынгтон Ірвінг Гай Скул у Нью-Ёрку адбылася вельмі прыгожая акадэмія, якая вылілася ў спантанічную маніфэстацыю прыязьні паняволеных Масквою народаў. На акадэміі было звыш 600 удзельнікаў—беларусаў зь НюЁрку й далёкіх навет ваколіцаў амэрыканскае правіцыі, і шматлікіх гасьцей — прадстаўнікоў ад народаў, задзіночаных у Парыскім Блёку, Палякаў, Казакоў ды інш.

Акадэмія пачалася адсьпяваньнем Амэрыканскага Гімну, а тады, пасьля уступнага слова Заступніка Ст-ні Грамадзкага Камітэту Сьвяткаваньня 25-га Сакавіка др. А. Орсы, голас узяў Прэзыдэнт Рады БНР інж. Мікола Абрамчык, які закончыў сваю шчырую, поўную веры ў лепшую будучыню Бацькаўшчыны-Беларусі прамову заклікам да беларускае эміграцыі шчыльней згуртавацца й дружней, ахвярней працаваць, бо толькі згода й ахвярная праца патрапяць гэтую сьветлую будучыню зьдзейсьніць.

Пасьля прамовы сп. Прэзыдэнта выступілі з прывітаньнямі прадстаўнікі народаў Парыскага Блёку й іншых спрыяльных нам нацыяў. Прамаўлялі прадстаўнікі ад ураду Украіны, Грузіі, Арменіі, Азарбайджану, Паўночнага Каўказу, Туркестану, Ідэл-Уралу, прадстаўнікі ад Польскага народу й ад Казакаў. Былі адчытаныя й шматлікія прывітаньні (само адчытаньне якіх заняло больш гадзіны часу), ад беларускіх арганізацыяў з усяго сьвету й ад прадстаўніцтваў іншанацыянальных Ўрадаў — амбасадара Польскага Лёнданскага Ураду сп. Ліпскага, Вугорскага Ураду — сп. Бэля Баргі, Славацкага Ураду й інш.

Рэфэрат пра падзеі важкія у нашай гісторыі 1917-18 гадоў, а таксама гісторыю вызвольнага змаганьня Беларускага Народу за сваю Незалежнасьць ад даўных часоў да сяньняшняга дню прачытаў сп. А. Адамовіч.

Пасьля афіцыйнае часткі акадэміі адбылася часткa мастацкая, выкананая ў вялікай меры сіламі нашае моладзі. Гэтак — хор Згуртаваньня Беларускае Моладзі выканаў песьню „Сакавік" (музыка камп. Куліковіча на словы Н. Арсеньневай), інсцэнізацыю Купалаўскага „Кургана", пабудаваную на музыцы камп. А. Карповіча, а танцавальны гурток Згуртаваньня выканаў „Лявоніху". Апрача моладзі, на Акадэміі выступалі із заслужанай удачаю й нашыя старэйшыя, добра-ведамыя беларускаму грамадзтву мастакі — сп. Э. Зубковіч — дацэнт Менскае Кансэрваторыі, якая з вялікім начуцьцём ды сілаю выканала на фартап'яне „Баляду" А. Карповіча й улюбёная нашая сьпявачка Барбара Вержбаловіч із моцнаю патрыятычнаю песьняю „Паўстань Народ" (муз. Куліковіча на словы Купалы) і колькімі беларускімі народнымі песьнямі.

Скончылася сёлетняя незвычайна ўдалая й урачыстая Сакавіковая Акадэмія выступленьнем вялікага хору БАЗА пад кіраўніцтвам нястомнае й ахвярнае Галіны Ганчарэнка, які выканаў колькі народных беларускіх песьняў у гарманізацыі камп. М. Равенскага, несьмяротную Багдановічаву „Пагоню" камп. Куліковіча й Беларускі Нацыянальны Гімн.

## ПАРАД ЛЯЯЛЬНАСЬЦІ

Беларусы,

Дзень Ляяльнасьці прыпадае сёлета 1-га траўня. Як і штогод, Амэрыканскія вэтэраны сусьветных войнаў арганізуюць у гэтым дні ПАРАД ЛЯЯЛЬНАСЬЦІ, каб задэманстраваць сваю адданасьць Амэрыцы й вернасьць тым ідэалам свабоды, за якія заўсёды змагаліся ЗША, праліваючы кроў своіх сыноў.

У Парадзе Ляяльнасьці, аднак, машыруюць шчыльнымі радамі паўз вуліцы Нью-Ёрку ня толькі амэрыканскія вэтэраны, ня толькі грамадзяне Амэрыкі. У гэтым дні выходзяць на места із сваімі сьцягамі й лёзунгамі і ўсе нацыянальныя арганізацыі ЗША, каб падкрэсьліць і сваю ляяльнасьць у дачыненьні да краю, які даў ім хлеб і прыпынак, сваю салідарнасьць з амэрыканскімі вэтэранамі, змагарамі за свабоду народаў усяго сьвету ды сваю наважнасьць змагацца разам зь імі за свабоду свайго і ўсіх іншых народаў у будучыні.

Як у мінулыя гады, гэтак і сёлета, Беларусы, што жывуць у Нью-Ёрку й ваколіцах павінны ўсе далучыцца да Параду Ляяльнасьці. Сёлета павінна нас быць у шэрагах дэманстрантаў навет больш, чымся летась, бо сёлетні Парад Ляяльнасьці прыпадае на дзень 1-га траўня, калі на нашай Бацькаўшчыне будуць мафэставаць находамі й мітынгамі сваю перавагу над паняволенымі беларусамі тыя, якія закавалі наш народ у ланцугі. Там — нашыя браты ня будуць мець нагоды як-колечы выявіць свой пратэст, сваю палымянную нянавісьць да прыгняталінікаў. За гэта чакала-б іх непазьбеглая ссылка ў канцлягеры, або й мучыцкая сьмерць у бальшавіцкіх катоўнях. Тутка-ж — мы можам свабодна выявіць перад усім сьветам і наш, і іхны гарачы пратэст супраць паняволеньня нашага народу, супраць усіх крыўдаў і катаваньняў, якія прынёс яму маскоўскі камунізм.

Таму кажны Беларус і кажная Беларуска, і стары й малы, павінны ставіцца сёлета ў дні Ляяльнасьці 1-га траўня на месца зборкі нашае нацыянальнае групы, скуль мы ўвальемся, як адзін з даплываў у магутную раку Свабоды — Маніфэстацыю Параду Ляяльнасьці.

Дакладнае месца й час зборкі будуць паданыя да ведама нашага грамадзтва асобнымі паведамленьнямі.

Вельмі просім нашых суродзічаў прыйсьці на Парад у нацыянальных вопратках, каб сваёй прыгожасьцяй ужо вонкава выдзяляюць нашую групу з масы іншых нацыянальнасьцяў.

Галоўная Управа БАЗА

## ПАДТРЫМАЙМА БЕЛАРУСКУЮ ПРЭСУ!

Галоўная Управа Беларуска-Амэрыканскага Задзіночаньня ў ЗША гэтым ветліва просіць усё беларускае грамадзтва дапамагчы ёй матар'яльна ў далейшым выданьні газэты „Беларус", таму, што ніякай іншай дапамогі на гэта БАЗА ўжо ад даўжэйшага часу ня мае. Без неадкладнага падтрыманьня газэта ня будзе магчы далей выходзіць.

Галоўная Управа БАЗА верыць, што Беларускае грамадзтва належна дацэньвае справу выданьня сталае беларускае газэты ў ЗША і горача дзеля гэтага заклікае ўсіх суродзічаў падтрымаць выдавецтва „Беларус" ахвярамі й падпіскай, з разьліку 5 дал. на год, якія просім перасылаць на адрыс: М. Гарошка, **60-17, 56 Road, Maspeth, N. Y.**

Пажадана таксама, каб кажны ахвяраўаца й падпішчык прысылалі й свае пажаданьні, што да спосабу выдаваньня нашае газэты, а таксама стала ў ёй супрацоўнічалі, дасылаючы артыкулы й карэспандэнцыі на ўсе. цікавыя для беларускага грамадзтва, тэмы.

У сувязі з гэтым, Галоўная Управа просіць Аддзелы БАЗА ўжыць усе намаганьня, каб запэўніць якнайбольшы лік падпішчыкаў у сваіх Аддзелах, перасылаючы сьпісы іх у Галоўную Управу БАЗА, па магчымасьці не пазьней 15-га траўня.

Тых-жа нашых суродзічаў, якія не задзіночаныя дагэтуль у Аддзелах БАЗА, просім перасылаць свае ахвяры й падпіску на газэту індывідуальна.

Памятайма, што беларускае друкаванае слова — гэта найлепшы лучнік паміж раскіданымі па сьвеце беларусамі й наймацнейшая зброя ў справе прапагандаў нашага вызвольнага руху!

Галоўная Управа БАЗА.

# У першыя угодкі сьмерці камп. Равенскага

Калі́-дзе беларускае грамадзтва Нью-Ёрку, ягоныя культурныя сілы, згуртаваныя вакол Беларускага Інстытуту Навукі й Мастацтва, а таксама й Навуковага Таварыства Пранціша Скарыны сабраліся былі на навуковым паседжаньні БІНіМ, каб ушанаваць у першыя ўгодкі сьмерці памяць сябры Інстытуту, кампазытара Міколы Равенскага, таго Равенскага, якога так добра ведала, любіла й цаніла нашае беларускае грамадзтва.

Згаданае навуковае паседжаньне Беларускага Інстытуту Навукі й Мастацтва было наладжанае управаю Інстытуту 21-га сакавіка сёлета. Адчыніў яге сяньняшні Старшыня Інстытуту др. В. Тумаш, які самперш папрасіў прысутных ушанаваць памяць Нябожчыка ўставаньнем і часнаю цішы, пасьля якое сп-ня Э. Зубковіч, сяброўка М. Равенскага па Менскай Кансэрваторыі, дзе абое некалі працавалі, адыграла на фартап'яне тужлівую элегію Рахманінава, якую М. Равенскі вельмі любіў.

Першым рэфэратам, прысьвечаным жыцьцю й творчасьці кампазытара Равенскага быў адчытаны др. Тумашам рэфэрат на тэму „М. Равенскі й пытаньне беларускага нацыянальнага стылю ў музыцы", напісаны нашым ведамым кампазытарам і музычным крытыкам А. Карповічам.

Другім — быў прачытаны др. У. Сядурам рэфэрат пра опэру М. Равенскага „Браніслава" на лібрэта паэты-узвышэнца У. Дубоўкі, над якою нябожчык працаваў зь вялікім натхненьнем напярэдадні жорсткага разгрому бальшавікамі нашых культурных і навуковых кадраў, у 30 гадох.

Пасьля рэфэратаў слова ўзялі сябры й знаёмыя Нябожчыка — др. А. Орса, спня Б. Вержбаловіч, сп. А. Адамовіч, якія падзяліліся з прысутнымі сваімі ўспамінамі аб сустрэчах з М. Равенскім і супрацы зь ім, малюючы, кажны пасвойму але надзіва згодна гэтак добра нам ведамую постаць цёхога, сьціплага, ды беззаветнага адданага сваёй працы творцы й беларуса-грамадзяніна.

Асабліва расчуліў слухачоў успамін аб апошніх гадох жыцьця, аб сьмерці й пахаваньнях кампазытара М. Равенскага, якімі падзяліўся із слухачамі прысутны на паседжаньні Прэз. М. Абрамчык. Ён расказаў пра свае сустрэчы із сьв. пам. кампазытарам Равенскім, пра ягонае рабавальнасьць, а веліч, як чалавека, пра тое, як любілі й цанілі нябожчыка й ягоныя вучні-беларускія студэнты і ўся паважная прафэсура Лювэнскага Унівэрсытэту, дзе Равенскі кіраваў хорам, будучы ужо цяжка хворым, дзе ён працаваў і тварыў, нягледзячы на пакуты да апошняе блізу часіны жыцьця... Расказаў прэз. Абрамчык і пра урачыстыя пахаваньні кампазытара Равенскага, пра тое, як усе, хто адводзіў гэтага вялікага, працавітага й ахвярнага беларуса на месца апошняга супачыну, шчыра плакалі, не хаваючыся, ня стыдаючыся гэтых сьлёз... Казаў сп. Прэзыдэнт і аб нязьдзейсьненай гарачай мроі камп. Равенскага — напісаць музыку для беларускага нацыянальнага гімну, якая выявіла-б усю моц, усю жарсьць нашых патрыятычных пачуцьцяў...

Між паасобнымі ўспамінамі, дац. Менскае Кансэрваторыі сп. Э. Зубковіч выканала дзьве апошнія напісаныя камп. Равенскім рэчы: „Вялікую сюіту" для фартап'яна й п'есу „На выгнаньні" — абедзьве пабудаваныя на беларускім песенным фальклёры, а сп-ня Б. Вержбаловіч прасьпявала цікава гарманізаваную нябожчыкам-кампазытарам народную песьню: „Чазавек жонку б'еець (у якой Равенскі дашукваўся глыбокай сымболікі).

Скончылася Навуковае Паседжаньне Беларускага Інстытуту Навукі й Мастацтва, прысьвечанае памяці свайго сябры камп. Равенскага, адыграньнем колькіх пліткаў, насьпяваных у Бэльгіі беларускім студэнцкім ансамблям пад кіраўніцтвам Нябожчыка.

Апошняю пліткаю была велічная малітва-гімн Міколы Равенскага „Магутны Божа".

# КАНФЭРЭНЦЫЯ

**прысьвечаная пытаньню свабоды акадэмічнае дзейнасьці ў СССР.**

Кагадзе ў Нью-Ёрку адбылася двухдзённая навуковая канфэрэнцыя г. зв. Інстытуту дзеля Вывучэньня СССР, утрымліванага Амэрыканскім Камітэтам Вызваленьня ад Бальшавізму.

Першае паседжаньне Канфэрэнцыі адбылося ў суботу 3-га красавіка. Адчыненае яно было ўступным рэфэратам праф. А. Філіпава „Бальшавіцкая філязофія й свабода акадэмічнай дзейнасьці".

Для нас, беларусаў, цікавейшы быў другі дзень Канфэрэнцыі, прысьвечаны дакладам на тэму „Акадэмічная свабода й нацыянальная культура", у рамах якое былі прачытаныя рэфэраты аб вывучэньні ў СССР літаратуры расейскай, украінскай, беларускай, армянскай, грузінскай і турка-татарскай. Вычарпальны (як на даны дакладчыку час), добра пабудаваны рэфэрат на тэму Беларускае літаратуры ў СССР і ейных лёсаў прачытаў сп. А. Адамовіч.

Канфэрэнцыя пра свабоду акадэмічнае дзейнасьці ў СССР была цікаваю й карыснаю, асабліва для амэрыканскае аўдыторыі (нам, эмігрантам, справы, абмяркоўваныя на ёй даўно й дасканала знаныя). Яна яшчэ раз выявіла Заходняму сьвету праўду, што паміж савецкай прапагандай а савецкай запраўднасьцяй — няма нічога агульнага. Больш таго, даклады, прачытаныя напрацягу двух дзён Канфэрэнцыі б. савецкімі навукоўцамі й амэрыканскімі дасьледвальнікамі Савецкага Саюзу сьцьвердзілі, што ніякая акадэмічная свабода ў Савецкім Саюзе ня існуе, ды й ня можа існаваць. Даклады здэмаскавалі яшчэ раз перад Заходнім сьветам і ўсю хлусьню савецкіх цьверджаньняў, быццам навуковая дзейнасьць, нацыянальная літаратура й мастацтва шматлікіх савецкіх народаў зусім вольныя й незалежныя, што савецкія вучоныя й мастакі працуюць ды твораць свабодна, а не пападзе дырэктываў Крамля. Сьцьверджана таксама, што русыфікацыйная палітыка Крэмлю ў дачыненьні да Саюзных Рэспублік ёсьць незапярэчлівай праўдай.

## ПАВЕДАМЛЕНЬНЕ

Рада Дабрадзейнасьці і Здароўя места Нью-Ёрку, Project on the Integration of new Immigrants паведамляе моладзь і бацькоў, што пры Радзе арганізаваная фахавая парадня моладзі, якая скончыла сярэднюю асьвету й маніца пачаць працаваць. Спэцыялістыя Рады знаёмяцца тут із зацікаўленьнямі й здольнасьцямі хлапцоў і дзяўчат, раяць ім, якую спэцыяльнасьць выбраць, дапамагаюць здабыць неабходныя веды, а тады й знайсьці належную працу.

Асаблівая ўвага будзе зьверненая на моладзь, бацькі якіх нядаўна прыехалі ў ЗША з за мора й не патрапілі яшчэ ўлучыцца ў жыцьцё новае для іх Амэрыканскае краіны.

Зьвяртацца па парады просім праз **Згуртаваньне Беларускае Моладзі**, або праз **БАЗА** (Сп. М. Тулейка, 180 So, 4 Стрыт, Бруклін), якія й накіруюць зацікаўленых куды належыць.

## УВАЗЕ НАШАГА ГРАМАДЗТВА

Падаецца да ведама нашага грамадзтва, што на прапанову беларусаў з Таронта (Канада), якія вельмі хацелі-б наладзіць сустрэчу з суродзічамі з ЗША, у пачатку ліпеня сёлета пляніруецца ўзноў экскурсія на Канадскую мяжу — Ніягару й Ст. Кэтрынс.

Дзеля таго, што два гады таму гэткая экскурсія ўжо была ладжаная, вельмі просім усіх, хто жадаў-бы узяць у ёй удзел сёлета, паведаміць аб гэтым якнайхутчэй (не пазьней 15-га траўня) сп. Б. Данілюка, 431 Нью-Джэрзі Эвэню, Бруклін 7. Н. Е., каб ведаць, ці зьбярэцца досыць ахвотнікаў. Падарожжа (аўтабус у абодвы бакі) будзе каштаваць каля 12 даляраў.

Экскурсыйны Камітэт.

## БЕЛАРУСКАЕ СТУДЭНЦКАЕ ТАВАРЫСТВА У ЗША

гэтым запрашае ўсё беларускае грамадзтва на

ВЯЛІКІ ВЯСЬНЯНЫ БАЛЬ

які адбудзецца у
Lenox Hall, 2nd St., N. Y. C.
дня 15-га ТРАЎНЯ 1954 г.
ПАЧ. А ГАДЗ. 9 УВЕЧАРЫ

Будзе граць дасканалая аркестра. Прадбачацца розныя атракцыёны. Багаты буфэт. Танцы да раніцы.

Чысты даход з балю пойдзе на дапамогу беларускім студэнтам у Амэрыцы.

Управа БСТА

## ЗЬМЕНА АДРЫСУ ГАЛОЎНАЕ УПРАВЫ БАЗА

Падаецца да ведама Беларускага грамадзтва, што адрыс Галоўнае Управы БАЗА цяпер наступны:

Byelorussian-American Ass'n, Inc.
180 South 4th Street
Brooklyn 11, N. Y.
Тел.: ST 2-6514